КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Ліда, 2021 г.

ДАВЕДКА ДЛЯ ЖУРЫ
11 клас
Варыянт 1

Заданне 1.

А

Колькасць літар і гукаў супадае	Літар больш, чым гукаў	Гукаў больш, чым літар
рэдакцый	*аддзелаў*	*рэдкалегія*
прадстаўнікі	*загадчыкі*	*прадукцыі*
	уваходзяць	

Б

Менеджар, намеснікі, камерцыйны, выдавецкая, прынцыпова важных.

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

Заданне 2. ***Магчымыя варыянты адказаў:***

А. *аловак*, таму што гэтае слова адназначнае / іншыя словы мнагазначныя.
Б. *апокрыф – фейк*, таму што гэта не сінанімічныя словы.
В. *ганаровы тытул – тытул кнігі*, таму што гэта амонімы / не мнагазначныя словы.
Г. *рукапісны*, таму што не звязана з тэматычнай групай “прамысловы выраб кніг”.

Пры ацэнцы трэба ўлічваць лагічнасць тлумачэння. Могуць прымацца іншыя адказы пры належным лагічным абгрунтаванні. За кожны правільна запісаны элемент – 0,5 бала, за кожнае абгрунтаванае тлумачэнне – 1 бал.

Заданне 3.

А	кнігадрукавання
Б	адбылося
В	стагоддзя
Г	трэць (нулявы суфікс і нулявы канчатак)
Д	адсутнічаць
Е	каста

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 4.

	Займеннік (форма ў сказе)	Пачатковая форма	Разрад	Сінтаксічная функцыя
А	**што**	**што**	адносны	**дзейнік**
Б	усё	**увесь**	**азначальны**	дапаўненне
В	**яе**	**яна**	**асабовы**	**дапаўненне**
Г	(да) сябе	**не мае**	**зваротны**	**акалічнасць**

За кожную правільна запоўненую клетку – 0,5 бала.

Заданне 5.

Умова	Магчымыя ўзоры адказаў
Складаназалежны сказ з даданай азначальнай	Найлепшы дзень для арганізацыі выставы старажытнай кнігі – 23 красавіка, які з’яўляецца Сусветным днём кнігі і аўтарскага права.
Складаназалежны сказ з даданай месца	Да ўказанай галоўнай часткі нельга далучыць дададную акалічнасную месца, таму што ў галоўнай частцы няма ўказальных слоў, з якімі звычайна звязваюцца такога тыпу дададныя часткі.
Складаназалежны сказ з даданай прычыны	Найлепшы дзень для арганізацыі выставы старажытнай кнігі – 23 красавіка, таму што ён з’яўляецца Сусветным днём кнігі і аўтарскага права.
Складаназалежны сказ з даданай уступкі	Найлепшы дзень для арганізацыі выставы старажытнай кнігі – 23 красавіка, хоць ёсць і іншыя, вартыя для правядзення такога мерапрыемства дні.
Складаназалежны сказ з даданай умовы	Найлепшы дзень для арганізацыі выставы старажытнай кнігі – 23 красавіка, калі толькі не перашкодзяць абставіны.
Складаназалежны сказ з даданай параўнальнай	Найлепшы дзень для арганізацыі выставы старажытнай кнігі – 23 красавіка, як найлепшы дзень для выставы кветак – свята 8 Сакавіка.

За кожны правільна падабраную частку сказа або тлумачэнне немагчымасці яе ўтварэння – 1 бал.

Заданне 6.

Слова (спалучэнні слоў) з памылкай	Выпраўлены варыянт	Тлумачэнне
цікаўныя (факты)	цікавыя (факты)	*Цікавы* – які выклікае цікавасць. *Цікаўны* – які хоча ўсё ведаць. Нашаму кантэксту адпавядае слова *цікавы*.
даследванні	даследаванні	Калі 1-й асобе адзіночнага ліку дзеяслова заканчваецца на *-ую, -юю (даследую),* то ў інфінітыве пішацца суфікс *-ава- (даследаваць).* Адпаведна, і ў назоўніку, утвораным ад дзеяслова, будзе пісацца суфікс *-ава- (даследаванні).*
большую палову	большую частку; больш, чым палову	*Палова* – гэта адна з дзвюх роўных частак, таму яна не можа быць ні большай, ні меншай.
аўдыёкнігі	аўдыякнігі	У ненацiскным становішчы рускамоўнае спалучэнне *ио* перадаецца як *ія, ыя.*
лепш усяго	лепш за ўсё	Пры простай форме вышэйшай ступені параўнання прыслоўяў і прыметнікаў залежнае слова ставіцца ў форме вінавальнага склону з прыназоўнікам *за.*
знікнуць чарніла	знікне чарніла	Назоўнік *чарніла* ў беларускай мове ніякага роду і толькі адзіночнага ліку.

За кожную правільна вызначаную памылку – 0,25 бала, за кожнае правільнае выпраўленне – 0,25 бала, за кожнае правільнае тлумачэнне – 0,5 бала.

Заданне 7.

У Сярэднія вякі (Сярэднявеччы, Сярэдневякоўі) вытворчасць кніг засяродзілася (сканцэнтравалася) ў манастырскіх скрыпторыях, дзе працавала па 20-30 чалавек. Звычайна самы пісьменны з іх чытаў кнігу ўслых, а астатнія перапісвалі яе з голасу. Быў і падзел працы: адны манахі проста капіравалі (капіявалі) тэксты, іншыя перапісвалі найбольш важныя кнігі каліграфічным почыркам. Прадукцыйнасць працы аднаго перапісчыка не перавышала чатырох старонак за дзень. «Гэта праца цяжкая, – пакінуў адзін з манахаў скаргу на палях перапісанай ім кнігі. – Яна псуе зрок, згінае спіну і прымушае балець усё цела. Як марак, што (які) нарэшце вяртаецца ў порт, пісар з нецярпеннем (нецярплівасцю) чакае моманту, калі дойдзе да апошняга радка».

За кожную памылку (любога тыпу) ад максімальнай колькасці балаў адымаецца 0,1 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

Заданне 8.

Мастацкі твор	***Нумары правільных хэштэгаў***	***Нумары няправільных хэштэгаў***
“Непаўторная вясна”	3	1, 2, 4, 5, 6
“Людзі на балоце”	1, 2	3, 4
“Каласы пад сярпом тваім”	2, 4, 5	1, 3
“Зацюканы апостал”	4	1, 2, 3, 5

За кожнае правільнае вызначанае месца хэштэга – 0,3 бала.

Заданне 9.

Твор	**“Явар і каліна”**
Аўтар	**Янка Купала**

Песняй вясны лебядзінаю,
Скінуўшы зімнія чары,
Шэпчуцца явар з калінаю
Ў сумнай даліне над ярам.

Лісцікі зеленяй хваляцца
Небу панятлівай мовай:
Росамі мыюцца раніцай,
Песцяцца сонцам паўднёвым.

Вершаваны памер арыгінальнага тэксту	3-стопны дактыль
Вершаваны памер “перакладу”	3-стопны амфібрахій

За правільнае вызначэнне твора, аўтара і памераў – па 1 бале. Правільнае ўзнаўленне арыгінальнага твора – 2 балы; за кожную (любога тыпу) памылку (акрамя варыянтных знакаў прыпынку) ад 2 балаў здымаецца 0,1 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

Заданне 10.

Пры ацэнцы трэба ўлічваць правільнасць вызначэння пісьменніка-юбіляра (0,5 бала), трапнасць і арыгінальнасць назвы выставы (0,5 бала), аргументацыю назвы (1 бал), правільна названыя кнігі пісьменніка (па 0,5 бала) і правільнасць, трапнасць, арыгінальнасць кожнай анатацыі (па 0,5 бала).